

jačo, razjeda obleko ter jemlje blagoslov dnevnemu delu.

Tega škrate ne prežene nobeno zagovarjanje, ne kolomanov žegen, niti kadilo. Tudi ni priporočljivo čakati, da se umakne sam iz hiše. Čim dalje časa ostane, tem neprijetnejši postaja.

Za odstranitev tega škrate pomaga samo eno sredstvo: Korajžno se ga je treba lotiti ter s krepko roko vreči iz hiše.

Plancati ali cvrti krapl.

Štiri jajca raztepi v skledi z vilicami, prideni 8 žlic dobre sladke ali nekoliko kisle smetane, 2 žlici stolčnega sladkorja in ščep soli ter raztolči vse to skupaj še nekoliko. Temu dodaj % do 1 liter bele pšenične moke, premešaj s kuhaličnico, nato pa mešaj testo na deski ali mizi tako dolgo, da je gladko. Pusti testo $\frac{1}{4}$ ure na hladnem počivati, razvalaj ga za $\frac{1}{2}$ cm na debelo, razreži z nožem ali koleščkom na dlan velike pravokotnike, zareži prst na široko od spodnjega in zgornjega roba podolgem tri zareze, potegni nastale testne trake križem skozi zareze ter cvrti te kraplice v vreli masti, da zarumene. Še tople potresi s stolčnim sladkorjem.

Poparjeni orehovi štruklji.

Iz 1 litra pšenične moke, malo soli, 1 jajca in mlačne vode vdelaš gladko testo za štrukelj. Pusti testo počivati $\frac{1}{2}$ ure, med tem pa pripravi sledeči nadev: $\frac{1}{4}$ litra zmletih orehovitih jedrc prepraži par minut na 1—2 žlicah masti ali masla, prilij toliko mleka, da nastane gosta kaša ter pusti da zavre. Shladi to zmes ter primešaj 1—2 jajca.

Testo razvalaj in raztegni prav na tanko, pomaži z nadevom, zavij, razreži na 2 pedi dolge kose ter speci na pločevini ali v peči kakor kruh. Vsak kos razreži na 4—5 delov, zloži v skledo, prelij z osoljeno vrelo vodo, tako da stoji voda za prst preko štrukljcev, ter pusti pokrite par minut stati. Nato vodo odlij, štrukeljece pa prelij z vročo zabelo.

Svečni madeži

se odstranijo iz obleke zelo enostavno. Pod madež in na madež položi čist pivnik ali časopisni papir, nato pa gladil čez s toplim gladilnikom (pegleznom). Ko se pokaže madež skozi papir, prestavi na čisto mesto in to tako dolgo, da madež popolnoma izgine iz blaga. Vsled toplote gladilnika se svečna kaplja raztopi, papir jo pa vsrka.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 5. 12. 1930 se je pripeljalo 172 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 90 do 100 Din, 7—9 tednov stari 150 do 200 Din, 3—4 mesece stari 250 do 350 Din, 5—7 mesecev stari 400 do 450 Din, 8—10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 800 do 1000 Din, 1 kg žive teže 10—12 Din, 1 kg mrtve teže 14 do 15 Din. Prodalo se je 80 komadov.

NAŠA DRUŠTVA Prosveta, narodnosti, država.

Iz govora dr. Hohnjeca na občnem zboru Prosvetne zveze smo objavili del o krščanski osnovi prosvetnega dela. Danes prinašamo iz drugega dela njegovega govora glavne točke:

Slovenstvo — jugoslovanstvo.

V krščanskem pravcu so naše organizacije vršile vzgojo mladine cela desetletja. Ni to bila protinarodna ali brezdomovinska vzgoja, kakor so nas natolcevali listi, ki so zle volje. S tem, da smo mladino vzgojevali po načelih katoliške morale, nikakor nismo, kakor zagotavlja Pij XI., trgali otrok od telesa in duše naroda, ampak smo jih vzgojili na najpopolnejši način tako, da so svojemu narodu kar največ ko-

1004/4

ristili. Da, iz naših organizacij so izšli tisti, ki so našemu narodu največ koristili. Izšli so razumni gospodarji in skrbne gospodinje, ki jim je pripadala velika naloga in briga, da ohranijo slovensko zemljo našemu narodu. Izšli so mladeniči in mladenke, ki so bili prešinjani socialnega mišljenja ter so se udejstvovali v socialnem delu. Iz naših organizacij so se polnile vrste tistih, ki so stali na braniku slovenstva. Zgodovina našega življenja v zadnjih desetletjih pred svetovno vojno je neovržen dokaz za to. Kar je bilo takozvanega svobodomiselnega svetovnega naziranja, se je povečini vdinjalo gospodujočemu nemštvu ter je nemškutarilo po šolah in uradih, le majhen del takih ljudi je ostal zvest svoji narodnosti, pa niso imeli ali dovolj svobode ali pa možnosti, da bi v narodnem smislu delovali. Naše prosvetne organizacije so bile glavne trdnjave slovenske narodne zavesti in narodnega odpora proti prodirajočemu tujstvu. Tvorile so tabor, o katerem se je moglo po vsej pravici reči: V tem taboru je Slovenija.

Vršeč to svojo veliko nalogo, so naše organizacije bile obenem najmočnejše barikade jugoslovanstva na severu njegovega ozemlja. Duševni oče našega ljudskega prosvetnega dela

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Sin nesrečnega grofa je bil po svojih lastnostih očetu nepodoben. Bil je ponižen in odkritosrčen, kar je obljubil storiti, je tudi izvršil. Svojo mačeho je ljubil nad vse, saj mu je bila edina opora v življenju. Bil je prav nežnega čustvovanja. Prej je bil živahen in vesel, po očetovi smrti pa mu je legla tiha žalost na srce. Nikdar ni mogel pozabiti tistega trenutka, ko se je poslovil od očeta v tisti ozki, žalostni celici, odkoder so potem njegovega roditelja odvedli v smrt. Prej je poznal očeta kot krepkega, lepega, ponosnega moža, polnega življenja, sedaj pa je bil blede, upadel, osivel, v obraz so se mu začrtale globoke gube.

Vzel je slovo od njega za vedno — proklet je sedaj tudi on, izbrisan iz deželne knjige, brez premoženja! Tudi na zunaj je ožigan kot sin

51

izdajalca, nositi namreč mora okoli vratu rdečo vrvico, s katero je zaznamovan kakor Kajni!

Krutost tedanjega časa ga je obsodila, da je moral prisostvovati najstrašnejšemu prizoru: po najvišji odredbi je moral prisostvovati usmrčenju svojega očeta. Ta strašni prizor je pustil v njegovi nežni duši neizbrisne sledove. Spomin na ta krvavi dogodek se mu je vtisnil za ves čas življenja kot najhujša boleost, ki jo je moral nositi v srcu.

Vse to je vplivalo na nežno dušo plemenitega mladeniča tako silno, da mu je vzelo veselje do sveta. Mlado obličje je bilo vedno resno in smeh je na njem zamrl. Postal je tih, najrajši je bil sam ali pa v družbi svoje dobre mačeha.

Vlada ni pustila mladega Tatenbaha z vida, dala ga je v šole, katere je dovršil z najboljšim uspehom. Milostno je plačala stroške šolanja iz premoženja, ki ga je zaplenila očetu. Celo tako naklonjeni so bili gospodje notranje avstrijske vlade, da so dovolili leta 1675 otožnemu Antonu celih 50 gld., da more v počitnicah iz Gradca potovati v Admont, kjer bi naj v družbi očetov benediktincev lažje pozabil na žalostno usodo svojega očeta.

Mladi Anton se je iz lastnega nagiba odločil

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Noroška c. 5

Cekov. račun št. 10 602

Telefon interurb. št. 2113

škof Anton Martin Slomšek se je dvigal ne samo nad pokrajinstvo, ki je delilo Slovence na Štajerce, Korošce, Kranjce in Primorce, marveč se je v svojem od vzvišenih idealov živečem duhu visoko povzpел preko tedanjih državnih mej do bratov Hrvatov in Srbov na jugu. O njegovem odličnem jugoslovanskem mišljenju pričuje med drugim leta 1851 ustanovljena Bratovščina sv. Cirila in Metoda. Škof Slomšek je prvi udomačitelj ciril-metodijske ideje med našim ljudstvom, ideje, ki je versko posvečenje in najvišja smotrnost jugoslovanske in volje slovanske ideje.

Od naših velikih buditeljev in voditeljev smo se naučili naše slovenstvo skladno družiti s širjim in višjim jugoslovanstvom. Smatrali smo od nekdaj to spojitve kot organsko rast, ki je označena s tem, da ohrani vsak ud svojo bitnost in posebnost ter vrši svojo nalogo, vsi pa vzajemno delujejo k skupnemu cilju. Ko so nekatere stranke in struje začele predstavljati jugoslovanstvo kot nekakega moloha, ki žre lastne otroke, pri čemer bi se bilo bati, da najmanjši, to je slovenski, pride prvi na vrsto, je naše ljudstvo takšno tolmačenje odklonilo. Dobri Slovenci, to je Slovenci z lastno narodno kulturo, ki mora rasti in napredovati, ter s široko in napredujočo ljudsko prosveto, v zvezi z dobrimi Hrvati in dobrimi Srbi tvorijo dobre Jugoslovane. Takšno je bilo od nekdaj naše jugoslovansko pojmovanje, in z zadovoljstvom moremo ugotoviti, da je naše pojmovanje skladno s pojmovanjem in težnjami sedanje vlade.

Ptuj. Prosvetno društvo Ptuj priredi v nedeljo dne 14. decembra ob treh popoldne v mestnem gledališču gostovanje mariborskih študentov, ki vprizoriijo dve novi igri, ki v Ptujju še nista bili igrani. To sta: Maks Mell: »Igra apostolov« in Heinz Steguweit: »Veseli trije kralji«. Mariborski študentje, ki so se nam že predstavili s Timmermansovo »Igro o svetih treh kraljih«, so znani kot dobri igralci. Zato naj nihče ne zamudi te vprizoritve. — Vstopnina običajna: 10, 8, 6 in 3 Din.

Polzela. Kamen do kamena... Čas, v katerem živimo, zahteva celih ljudi. In naloga katoliške ljudske prosvete je, da vzgoji mladi rod v duhu krščanstva in narodne zavednosti. Dati mora mladim splošno izobrazbo in zavest moči organizacije. Ker je izvršitev tega odvisna od primernih društvenih prostorov, je naša dolžnost, da v tem idejnem hotenju katoliške mladine po svojih močeh pomagamo in hočemo tudi v javnosti propagirati idejo graditve Katoliškega prosvetnega doma na Polzeli. Častno predsedstvo in častni odbor tvorijo: Ivan Jodl, župnik in duh. svetovalec, Fran Hirsche, župnik v pok. in duh. svet., Josip Tiršek, Franc Sevdnikar, Franjo Košec, Anton Kolšek, Franjo Horvat, Vinko Zagorčnik, Ivan Rojšek, Franc Fužir, Filip Beloglavec, Alojz Likek, Jakob Hrovat, Franc Sattler, Jakob Novak, Jožef Tavčer, Marija Bizjak, Anton Stefančič, Alojz Predovnik, Tomaž Kok, Terezija Uratnik, Jernej Kolšek, Martin Kunst, Franc Turnšek, Franc Molis, Franc Okorn, Antonija Košec.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Bralno društvo vabi na svoj redni letni občni zbor na tretjo adventno nedeljo dne 14. decembra, popoldne po večernicah v župnišču. Spored: poročila odbornikov in preglednikov, potem volitev novega odbora. Društveniki, pokažite svojo zavednost s tem, da se gotovo vsi udeležite občnega zbora! Bog živi!

Gornji Grad. Katoliško prosvetno društvo v Gornjem gradu daje na znanje, da ima svoj redni letni občni zbor za preteklo poslovno leto 1930 v nedeljo dne 14. t. m. popoldne po večernicah pred kaplanijo. K obilni udeležbi vabi odbor.

DOPISI

Štrigova. V noči dne 27. 11. se je vršil v našem kraju spet pretep, značilen za današnjo mladino, ki se tolikokrat poniža pred svetom. Ob tej priliki je prav slabo skupil gostilničar Alojzij Zdravec, hoteč ščititi begunce, ki so se zatekli k njemu iz hiše Ignacija Oletič iz Banfi, kjer so se fantje sprli med seboj. — Ze zadniti smo omenjali o izseljevanju ljudi iz prenapolnjenih zagorskih in medžimurskih krajev v izpraznjene pokrajine bogatega Srema in Slavonije. Število žrtev bele kuge postaja vedno večje. Radi pomanjkanja delovnih moči proti opustošenju teh krajev. Zato se je ustanovila na spodbudo Zadrugne —

v Zagrebu Hrvatska gospodarska štedionica v Vinkovcih. Zadruga je prevzela skrb za kolonizacijo izpraznjenih krajev. Zbrani so že podatki o zemljiščih, ki so na prodajo. Sedaj je treba samo posameznikov iz prenapolnjenih hrvatskih krajev, ki bi prevzeli vodstvo onih, ki so pripravljeni za izseljevanje. To delo bi najlažje in najuspešneje izvršila naša hrvatska duhovščina. — Prošlega tedna se je spet vršilo takozvano »klečanje«, to je češčenje izpostavljenega Sv. Rešnjega Telesa. Požnost se je obhajala v priljubljeni cerkvi sv. Oremuša (Jeronima). Ta cerkva, ki dviga na prekrasem hričku svoja dva prenovljena stolpa med oblake, je naravnost kras cele Štrigove. Mikavna lega te kapelice privabi vsakega tujca v svojo notranjost, kjer ostrmi nad krasoto, ki mu jo nudi kapelica bivšega samostana oo. pavlinov. Krasni baročni oltar in stare, še popolnoma ohranjene freske ga nemudoma popeljejo v njeno preteklost. Svečanost se je končala z rimsko procesijo, ki je silno priljubljena med tukajšnjim ljudstvom.

Razvanje pri Mariboru. Pretečeni ponedeljek je imel občinski odbor svojo proračunsko sejo. Občinske doklade na državne davke in na trošarino ostanejo iste kot v tekočem letu, to je 50%. Zlasti velike so postavke za šolo, za vzdrževanje cest in ubožno skrbstvo. — Napovedani celodnevni kmetijski tečaj se bo vršil začetkom januarja, nakar se Razvančani že sedaj opozarjajo. Spored bo nad vse pester in zanimiv. — Električna razsvetljava se bo naveljela v tukajšnjo osnovno šolo. — V soboto dne 29. novembra sta se poročila Trnjak Konrad in Koren Ivanka. Da bi bila srečna in zadovoljna!

St. Peter pri Mariboru. Pouk na kmetijski gospodarski šoli pri šolskih sestrah se je že pričel. Zeleti bi pa bilo še večjega obiska, saj je vendar tudi dekletom treba primerne izobrazbe. Saj je sam veliki Slomšek dejal: »Ne pustite deklet brez potrebnega nauka, rekoč: Čemu je treba dekletom šola, saj ne gredo na vojsko!« Dekletom je šola bolj potrebna kot fantom, toda drugačna mora biti, kakor za mladeniče. Ne bo dobrih gospodinj, ne pošte- nih žen, ne pametnih in skrbnih mater, tudi ne bo srečnih hiš. Žena tri vogel drži, in dobre žene se težko dobi, ako dekleta pravega poučenja nimajo. — Šola podružnice na naši Gorci je popravljen. Sedaj dobi še uro. Pa treba bi bilo še zunanjsčino cerkve popraviti, tedaj bo pa res lepo na Gorci. — Dobili smo vsled razširjenja deške osnovne šole novo učno moč in sicer v osebi gospoda Andreja Mesariča. Da bi nam dobro vzgajal naš mladi rod!

Vsak mesec

Din 13-

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo
izhajali vsak mesec
en velezanimiv zvezek

po Din 13-

Naročajte

u Tiskarni sv. Cirila,
Maribor. Koroška 5

za duhovski stan, s čimer je popolnoma soglašala njegova mačeha. Tako je mogel najbolje skrbeti za lastni dušni blagor, pa tudi za dušni mir svojega nesrečnega očeta.

Posvetno veselje ga itak ni nikdar mikalo, prezgodaj je okusil grenkobo življenja. V srcu je čutil zoprnost zoper strasti, kojih žrtev je bil njegov oče, pa tudi naravno odpornost zoper tiste ljudi, ki so deloma iz slabih nagibov in iz sovraštva povzročili težko usodo očeta. Hoteč se umakniti s sveta, je šel leta 1677 v cistercijski samostan v Runi pri Gradcu. Med tihimi samostanskimi zidovi sredi temnih gozdov je našel mir in zadovoljstvo.

Dne 19. majnika 1678 je položil v roke opata Candida slovesno obljubo kot redovnik, a še le leta 1685 je bil posvečen v mašnika.

Ko je položil slovesno obljubo kot redovnik, mu je opat odvzel rdečo vrstico. Bil je ganljiv prizor za vse navzoče. Mladi pater Anton je bil bled, saj je še vedno čutil težo spomina na nesrečnega očeta.

Anton Tatenbah je pozneje postal župnik v Libohu pri Gradcu, nazadnje pa je bil prošt v Strassengu, kjer je umrl dne 20. novembra 1718.

Kdaj je umrla njegova mačeha, kronika ne

pove, vsekako ni dolgo živela, ker je vedno bolehal vsled silnih udarcev, ki so jo zadeli. Bržkone je ostala pri svojem pastorku, kjer je edino našla tolažbo.

Mesto dedščine za Antona Tatenbaha je plačala vlada samostanu v Runi dolgove v visokosti 16.722 gld.

In pravici je bilo zadoščeno!

Rod Tatenbahov ni izumrl. Leta 1847 se imenuje grof Tatenbah kot pruski konzul v Jaffi. Še leta 1788 živel sta v hiši z imenom Lugeck v Gradcu dve stari gospodični Tatenbah. V juliju leta 1905 je bil nek Tatenbah nemški izredni poslanik v Maroku v Afriki.

Na nesrečnega grofa Erazma Tatenbaha spominja tudi Tatenbahova ulica v Mariboru. Znameniti Freihaus, ki je služil nazadnje kot vojašnica, je moral zginiti, da se je dobil potreben prostor za razširjenje Glavnega trga in zidanje novega državnega mosta čez Dravo.

V samostanu v Runi, ki ima vinogradna posestva tudi v župniji Sv. Anton v Slovenskih goricah, je shranjen mašni plašč, ki so ga rabili še leta 1805. Ta plašč je napravljen iz tistega plašča, ki ga je imel grof Erazem Tatenbah na dan obglavljenja. Nosil ga je njegov sin — duhovnik